

2024/995

26.3.2024

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/995 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 12ης Μαρτίου 2024

με την οποία εγκρίνεται η έναρξη διαπραγματεύσεων με την Ελβετική Συνομοσπονδία σχετικά με θεσμικές διατάξεις σε συμφωνίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας που αφορούν την εσωτερική αγορά, για συμφωνία για τη συμμετοχή της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σε ενωσιακά προγράμματα και για συμφωνία που αποτελεί τη βάση για μόνιμη συνεισφορά της Ελβετικής Συνομοσπονδίας στη συνοχή της Ένωσης

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 217, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 παράγραφοι 3 και 4,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, και ιδίως το άρθρο 101,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Με την πάροδο των ετών, οι σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας («Ελβετία») έχουν εξελιχθεί, με αποτέλεσμα υψηλότερο βαθμό ενοποίησης μεταξύ τους. Έχει ήδη δοθεί στην Ελβετία πρόσβαση σε διάφορους τομείς που συνδέονται με την εσωτερική αγορά και εγκρίθηκε η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με στόχο τη διεύρυνση της συμμετοχής της Ελβετίας στην εσωτερική αγορά.
- (2) Η απόφαση του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2014 ⁽¹⁾, ενέκρινε την έναρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ένωσης και της Ελβετίας για θεσμική συμφωνία-πλαίσιο που διέπει τις διμερείς σχέσεις («θεσμική συμφωνία-πλαίσιο»).
- (3) Τον Νοέμβριο του 2018 η Επιτροπή και η Ελβετία οριστικοποίησαν το σχέδιο κειμένου θεσμικής συμφωνίας-πλαισίου.
- (4) Τον Μάιο του 2021 η Ελβετία τερμάτισε μονομερώς τις διαπραγματεύσεις για μια θεσμική συμφωνία-πλαίσιο.
- (5) Τον Φεβρουάριο του 2022 το ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο παρουσίασε έναν διαφορετικό τρόπο προκειμένου να υπάρξει πρόοδος, ήτοι μια ευρεία δέσμη μέτρων σχετικών με τη διμερή σχέση μεταξύ της Ένωσης και της Ελβετίας, συμπεριλαμβανομένης μιας νέας προσέγγισης αναφορικά με τα θεσμικά ζητήματα. Τα εν λόγω θεσμικά ζητήματα θα περιλαμβάνονταν σε κάθε επιμέρους διμερή συμφωνία που αφορά την εσωτερική αγορά, και όχι στο πλαίσιο οριζόντιας συμφωνίας.
- (6) Με γνώμονα τα αποτελέσματα των διερευνητικών συνομιλιών που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Επιτροπής και της Ελβετίας από τον Μάρτιο του 2022 και με βάση την εντολή του 2014 για μια θεσμική συμφωνία-πλαίσιο, καθώς και προηγούμενες εντολές για συμφωνίες σχετικά με την ηλεκτρική ενέργεια, την υγεία, την ασφάλεια των τροφίμων και τη συμμετοχή της Ελβετίας στους Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Διαστημικό Πρόγραμμα και για τους Σιδηροδρόμους, η Επιτροπή συνέστησε την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Ελβετία σχετικά με μια ευρεία δέσμη μέτρων, η οποία θα περιλαμβάνει θεσμικές διατάξεις προς ενσωμάτωση σε υφιστάμενες και σε μελλοντικές συμφωνίες σχετικά με την εσωτερική αγορά που προβλέπουν τη δυναμική ευθυγράμμιση με το κεκτημένο της Ένωσης, την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή των εν λόγω συμφωνιών και του κεκτημένου της Ένωσης και την επίλυση διαφορών, καθώς και διατάξεις περί κρατικών ενισχύσεων προς ενσωμάτωση σε υφιστάμενες και σε μελλοντικές συμφωνίες σχετικά με την εσωτερική αγορά. Η δέσμη αυτή θα περιλαμβάνει επίσης νέες συμφωνίες για την ηλεκτρική ενέργεια, την υγεία και την ασφάλεια των τροφίμων-συμφωνία που θα προβλέπει τη συμμετοχή της Ελβετίας σε ενωσιακά προγράμματα· συμφωνία που θα προβλέπει τη συμμετοχή της Ελβετίας στον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Διαστημικό Πρόγραμμα· ένα νομικά δεσμευτικό μηχανισμό που θα εξασφαλίζει τη μόνιμη χρηματοδοτική συνεισφορά της Ελβετίας στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων στην Ένωση και άλλα ζητήματα, όπως η χρηματοδοτική συνεισφορά της Ελβετίας για την πρόσβασή της σε ενωσιακά πληροφοριακά συστήματα και τη χρήση τους.

⁽¹⁾ Απόφαση του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2014, για την έγκριση της έναρξης διαπραγματεύσεων για συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις διμερείς σχέσεις.

- (7) Η συνέχιση της συμμετοχής της Ελβετίας στην εσωτερική αγορά και η πιθανή επέκτασή της εν λόγω συμμετοχής προϋποθέτουν ότι οι κανόνες που διέπουν τις σχέσεις με την Ελβετία στους τομείς που καλύπτονται από τις συμφωνίες μεταξύ της Ένωσης και της Ελβετίας που αφορούν την εσωτερική αγορά («συμφωνίες που αφορούν την εσωτερική αγορά») είναι οι ίδιοι με τους κανόνες που ισχύουν στην εσωτερική αγορά.
- (8) Προκειμένου να εξασφαλιστεί ομοιογένεια και ισότιμοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων της εσωτερικής αγοράς, οι συμφωνίες που αφορούν την εσωτερική αγορά και οι ενωσιακές νομοθετικές πράξεις που αναφέρονται σε αυτές θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό θα πρέπει να καλύπτει το σύνολο της νομολογίας που έχει διαμορφωθεί τόσο πριν όσο και μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων.
- (9) Επιπλέον, η ομοιογένεια συνεπάγεται ότι το υφιστάμενο και το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης στους τομείς που καλύπτονται από τις συμφωνίες που αφορούν την εσωτερική αγορά, ενσωματώνεται σε αυτές όπως εκδίδεται ή όπως εξελίσσεται ή τροποποιείται. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να προβλεφθεί μια διαδικασία ενσωμάτωσης, καθώς και μια μέγιστη προθεσμία εφαρμογής.
- (10) Θα πρέπει να συσταθεί ανεξάρτητο διαιτητικό δικαστήριο για την επίλυση διαφορών. Το διαιτητικό δικαστήριο θα πρέπει να παραπέμπει ζητήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς έκδοση δεσμευτικής απόφασης, όταν η εφαρμογή διατάξεων των συμφωνιών που αφορούν την εσωτερική αγορά εμπεριέχει έννοιες του δικαίου της Ένωσης, όπως, για παράδειγμα, πιθανές εξαιρέσεις και διασφαλίσεις.
- (11) Πανομοιότυπες θεσμικές διατάξεις θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε όλες τις υφιστάμενες και τις μελλοντικές συμφωνίες που αφορούν την εσωτερική αγορά, ώστε να διευκολύνεται η συντονισμένη και συνεπής εφαρμογή τους. Οι εν λόγω θεσμικές διατάξεις θα συμπεριληφθούν, ειδικότερα, στις ακόλουθες υφιστάμενες συμφωνίες: Συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου^(?) («συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων»), συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τις αεροπορικές μεταφορές^(?) («συμφωνία σχετικά με τις αεροπορικές μεταφορές»), συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής συνομοσπονδίας σχετικά με τις σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών⁽⁴⁾ («συμφωνία σχετικά με τις σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών»), συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης σχετικά με την αξιολόγηση της πιστότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της ελβετικής συνομοσπονδίας^(?) και συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τις Συναλλαγές Γεωργικών Προϊόντων⁽⁶⁾, οι οποίες υπογράφηκαν όλες στο Λουξεμβούργο στις 21 Ιουνίου 1999. Οι εν λόγω θεσμικές διατάξεις θα συμπεριληφθούν επίσης στις μελλοντικές συμφωνίες για την ηλεκτρική ενέργεια και την ασφάλεια των τροφίμων. Θα πρέπει να εφαρμόζονται κατ' αναλογία σε μελλοντική συμφωνία για την υγεία, εάν αυτή η συμφωνία προβλέπει τη συμμετοχή της Ελβετίας σε μηχανισμούς και δίκτυα της Ένωσης.
- (12) Προκειμένου να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη και στην Ελβετία θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην υφιστάμενη συμφωνία σχετικά με τις αεροπορικές μεταφορές και στην υφιστάμενη συμφωνία σχετικά με τις σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών, όπως επίσης και σε μελλοντικές συμφωνίες που αφορούν την εσωτερική αγορά, συμπεριλαμβανομένης συμφωνίας για την ηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, η εξέταση τυχόν κρατικών ενισχύσεων στην Ελβετία θα πρέπει να βασίζεται σε ουσιαστικούς και διαδικαστικούς κανόνες ισοδύναμους με εκείνους που εφαρμόζονται εντός της Ένωσης.
- (13) Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης να ενσωματώνεται το ισχύον και το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης στη συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και να ερμηνεύεται το εν λόγω δίκαιο της Ένωσης σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με σεβασμό στις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων μεταξύ των κρατών μελών και της αμοιβαιότητας, είναι δυνατό να συμφωνούνται συγκεκριμένες διατάξεις οι οποίες, ανεξάρτητα από το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης, θα διατηρούν τη δυνατότητα της Ελβετίας να θεσπίζει ή να διατηρεί ορισμένα μέτρα. Τα εν λόγω μέτρα δεν θα πρέπει να οδηγούν σε περιστολή των δικαιωμάτων που απολαμβάνουν επί του παρόντος οι πολίτες της Ένωσης δυνάμει της συμφωνίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.
- (14) Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης να ενσωματώνεται το ισχύον και το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της απόσπασης εργαζομένων στη συμφωνία για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και να ερμηνεύεται το εν λόγω δίκαιο της Ένωσης σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατό να συμφωνούνται συγκεκριμένες διατάξεις οι οποίες, ανεξάρτητα από το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης, θα διατηρούν τη δυνατότητα της Ελβετίας να θεσπίζει ή να διατηρεί ορισμένα μέτρα προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες της ελβετικής αγοράς εργασίας και να διασφαλίζεται η εφαρμογή της συμφωνίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων.

(?) EE L 114 της 30.4.2002, σ. 6.

(?) EE L 114 της 30.4.2002, σ. 73.

(4) EE L 114 της 30.4.2002, σ. 91.

(?) EE L 114 της 30.4.2002, σ. 369.

(6) EE L 114 της 30.4.2002, σ. 132.

- (15) Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης να ενσωματώνεται το ισχύον και το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης στους τομείς που καλύπτονται από τη συμφωνία σχετικά με τις σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών και να ερμηνεύεται το εν λόγω δίκαιο της Ένωσης σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατό να συμφωνούνται συγκεκριμένες διατάξεις οι οποίες, ανεξάρτητα από το μελλοντικό δίκαιο της Ένωσης, θα διατηρούν τη δυνατότητα της Ελβετίας να θεσπίζει ή να διατηρεί ορισμένα μέτρα. Τα εν λόγω μέτρα δεν θα πρέπει να μεταβάλλουν το πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας σχετικά με τις σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών, το οποίο περιλαμβάνει τις διεθνείς επιβατικές μεταφορές, εξαιρουμένων των μεταφορών της Ελβετίας που είναι αμιγώς εγχώριες, δηλαδή εθνικών μεταφορών μεγάλων αποστάσεων, περιφερειακών και τοπικών μεταφορών.
- (16) Με στόχο την εδραίωση και την εμπάυση της μακρόχρονης και επιτυχούς συνεργασίας μεταξύ της Ένωσης και της Ελβετίας, ιδίως στους τομείς της έρευνας και καινοτομίας, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας, του αθλητισμού και του πολιτισμού, καθώς και σε άλλους τομείς κοινού ενδιαφέροντος, θα πρέπει να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις για συμφωνία που να καθιστά εφικτή τη συστηματικότερη συμμετοχή της Ελβετίας σε ενωσιακά προγράμματα στο μέλλον. Η εν λόγω συμφωνία θα καθορίζει τους γενικούς όρους και τις γενικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή της Ελβετίας σε οποιοδήποτε ενωσιακό πρόγραμμα. Θα πρέπει επίσης να συμφωνηθούν ειδικοί όροι και ειδικές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή της Ελβετίας σε ενωσιακά προγράμματα για την περίοδο 2021-2027, ιδίως στα προγράμματα έρευνας και καινοτομίας, στις δραστηριότητες της ευρωπαϊκής κοινής επιχείρησης για τον ITER και την ανάπτυξη της ενέργειας από τη σύντηξη και στα προγράμματα «Ψηφιακή Ευρώπη», Erasmus+, «Δημιουργική Ευρώπη», EU4Health και Copernicus.
- (17) Δεδομένης της συμμετοχής της Ελβετίας στην εσωτερική αγορά της Ένωσης και για να ενθαρρυνθεί η συνεχής και ισορροπημένη ενίσχυση των οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων μεταξύ της Ένωσης και της Ελβετίας, θα πρέπει να θεσπιστεί ένας νέος νομικά δεσμευτικός μηχανισμός που να προβλέπει την τακτική, αμοιβαία συμφωνημένη και δίκαιη χρηματοδοτική συνεισφορά της Ελβετίας με σκοπό τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών τους. Ο εν λόγω νέος νομικά δεσμευτικός μηχανισμός θα πρέπει να είναι έτοιμος για το επόμενο ενωσιακό πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.
- (18) Με την επιφύλαξη του υφιστάμενου πεδίου των διαπραγματεύσεων που αναφέρεται στην παρούσα απόφαση, σε περίπτωση που η Ελβετία εκφράσει ενδιαφέρον να διευρυνθεί το συμφωνηθέν πεδίο, θα ήταν προς το συμφέρον της Ένωσης να περιληφθούν και άλλοι τομείς, όπως η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής, ο εκσυγχρονισμός και η εξέλιξη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας που υπογράφηκε στις 22 Ιουλίου 1972 (*), η οποία αφορά τις ελεύθερες συναλλαγές, ιδίως όσον αφορά τα μεταποιημένα γεωργικά προϊόντα. Η διεύρυνση αυτή του πεδίου των διαπραγματεύσεων θα χρειαστεί να εγκριθεί, σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες, κυρίως επειδή προϋποθέτει αξιολόγηση από την Ένωση του κατά πόσον μια τέτοια διεύρυνση των διαπραγματεύσεων εξακολουθεί να αντικατοπτρίζει τα συμφέροντα της Ένωσης στη δεδομένη χρονική στιγμή,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να αρχίσει διαπραγματεύσεις, εξ ονόματος της Ένωσης, για μια ευρεία δέσμη μέτρων σχετικών με τις διμερείς σχέσεις με την Ελβετική Συνομοσπονδία, στην οποία περιλαμβάνονται

- θεσμικές διατάξεις και, όπου απαιτείται, συγκεκριμένες προσαρμογές σε διμερείς συμφωνίες·
- συμφωνία για τη συμμετοχή της Ελβετίας σε προγράμματα της Ένωσης·
- ένας νομικά δεσμευτικός μηχανισμός που θα προβλέπει από κοινού συμφωνημένη και δίκαιη χρηματοδοτική συνεισφορά της Ελβετίας για τη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών και
- ρυθμίσεις για τη χρηματοδοτική συνεισφορά της Ελβετίας για την πρόσβαση σε ενωσιακά συστήματα πληροφοριών και τη χρήση τους.

2. Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται βάσει των διαπραγματευτικών οδηγιών του Συμβουλίου οι οποίες εκτίθενται στο προσάρτημα της παρούσας απόφασης.

(*) Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας (EE L 300 της 31.12.1972, σ. 189).

Άρθρο 2

Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται σε συνεννόηση με την Ομάδα «Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών» (ΕΖΕΣ), η οποία ενεργεί ως ειδική επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 218 παράγραφος 4 της ΣΛΕΕ, και σύμφωνα με τις οδηγίες που ορίζονται στο προσάρτημα της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση αντικαθιστά και καταργεί την απόφαση του Συμβουλίου, της 6ης Μαΐου 2014, για την έγκριση της έναρξης διαπραγματεύσεων για συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις διμερείς σχέσεις.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Επιτροπή.

Βρυξέλλες, 12 Μαρτίου 2024.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
V. VAN PETEGHEM